

NY MUSIK

i samarbete med
Borås konstmuseum

Oändligt oändligt

– hälsningar till La Monte Young m.fl.

Composition 1960 #7

X antal hälsningar till La Monte Young

ars liniae rectae (hälsningar till Pete och Ellen och Alvin)

Piccolo sinfonia domestica (för våra fyrbenta vänner)

X antal hälsningar till La Monte Young / ars liniae rectae (o.s.v.)

—paus—

X antal hälsningar till La Monte Young (*one and one and one is three*)

ars liniae rectae (rulla bör man...) (hälsningar till Hans och Svante) (ritornell)

Fri såsom fågeln (hälsningar till Ringo och prins Eugen)

It better end soon (hälsningar till Terry)

X antal hälsningar till La Monte Young

Att långsamt borra sig in i klangen (Hälsningar till Peter och Richard)

for Kicki (51 hälsningar till Christina Lindeberg på 50-årsdagen från Jürg Frey)

In alterloser Zeit (...glückselige solcher Zeit) (hälsningar till Christian)

X antal X antal hälsningar till La Monte Young

Any time at all (hälsningar till John)

Hver gang (hälsningar till Knud)

Trankila hälsningar till Jürg Frey

X antal hälsningar till La Monte Young

Ann-Mari Hagström, Simon Hagström, Björn Nilsson – diverse ljudalstrare

Sture Mangs – elljudalstrare

Måndag den 15 januari 2007, kl.19.00

Museet, kulturhuset, Borås

Entré 50:- Medl. fri entré

”Jag blir ofta ombedd att definiera minimalism, och jag har min egen definition, nämligen att det är det som är skapat med ett minimum av medel. Jag antar att jag tycker om att tänka i sådana breda termer. Om man tänker sig minimalism utifrån min definition, så kan den innefatta såväl Rothkos som Barnett Newmans arbeten, liksom Weberns musik och haiku, och en stor del av det jag har gjort.” Så långt **La Monte Young** (f. 1935, Idaho, USA).

”La Monte Youngs kompositioner av musikaliska ögonblick uppvisar en råhet i sin materiella uppenbarelse. Genom sitt monolitiska väsen har de också en förvirrande effekt. Jämförbara med Mondrians och Malevitjs bilder, där subtraktionen från verkligheten drivs mot den vita ytans nollpunkt, eller likt Yves Kleins jättelika monokromer, chockerar de genom konfrontation med tomrummet, med det absoluta, som härskar i alla stora ögonblick. (...) Den extrema presentationen av musikaliska ögonblick hos La Monte Young reducerar dessa i materiell riktning. Det ideala är snarare en biprodukt, som utvecklas i verkens nakenhet och karga renhet – samtidigt som deras verkan är gåtfull: Sfinxens storhet.”

Så skriver tonsättarkollegan Dieter Schnebel om de verk La Monte Young komponerade 1960 och som innebar en milsten, en vändpunkt, en öppning, en slutpunkt – det är bara att välja. Den som menar att allt det Young gjort sedan dess hamnar i skuggan – hur intressant det än må vara – finner stöd hos Schnebel:

”La Monte Young har genom sina *Compositions 1960* uttryckt idén om en Eternal Music i stora och små ögonblick. (...) ...dessa tidiga utkast var i sitt ännu-icke, som blott blickar kastade framåt, kanske hans musiks sanna ögonblick.”

1982 besökte den tyske organisten Gerd Zacher Borås för en konsert med passacaglian som tema. På själva konsertdagen sade Zacher plötsligt att han ville lägga till ett stycke – ”ett stycke som är själva essensen av passacaglian: La Monte Youngs *arabic numeral*”. Tillfrågad om spelmanvisningarna till stycket, sade han: ”En bestämd händelse upprepas [underförstått: regelbundet] så många gånger som interpreten har bestämt i förväg”. Denna anvisning användes sedan för en rad framföranden under de följande åren. Inför en skivinspelning visade det sig dock att tonsättaren ställde mycket bestämda krav för att namnet *arabic numeral* skulle få användas. Först och främst skulle han själv bjudas in för att leda repetitionsarbetet (han bor i New York och är ökad för sina ekonomiska anspråk). Men dessförinnan skulle det skrivas kontrakt enligt vilket arrangören förband sig att följa hans originalanvisningar – anvisningar som han vägrade visa innan kontraktet var undertecknat. Så där höll det på. Men det visade sig gå utmärkt att framföra musiken under annat namn, till och med annat tonsättarnamn, förutsatt att det framgick att musiken var ”efter La Monte Young”.

Och eftersom Young även är känd för att åtala folk till både höger och vänster, så är det bara att foga sig. All musik i detta program, där inte annat framgår, är alltså av La Monte Young, eller ja: ”efter La Monte Young”. Åtalbar för de versioner som här presenteras är Björn Nilsson. Han kommer att till sitt försvar hävda, att La Monte Young är en av de tonsättare som dumt nog tror sig veta gränserna för sitt eget verk, samt att detta till själva sitt väsen (”dessa utkast i sitt ännu-icke”) inte består i reproducerandet av en *bestämd* klang, utan är öppet för *varje* klang – fattig eller rik (det vill säga vad som med populärt ordmissbruk skulle kallas ”demokratisk” musik).

Composition 1960 #7 (som faktiskt får framföras med originaltitel) består av två toner – kvinten h-fiss’ – och anvisningen ”to be held for a long time”. Det är det hela.

De versioner av **arabic numeral (any integer) (to Henry Flynt)** (1960) som framförs här utgår alla från Gerd Zachers anvisningar. Stycket bör vara lätt att känna igen, trots att dess namn är legio. Titeln *X antal hälsningar...* kommer från sagda skivinspelning, om än där på engelska och med garanterat icke-arabiska siffror: *CXLI Greetings to La Monte Young*. [Här kan man gärna sluta läsa. Resten är i stort sett bara förklaringar till de ridikulobskyra titlarna.]

ars liniae rectae (Hälsningar till Pete och Ellen och Alvin) är naturligtvis *Composition 1960 #10* (som är samma som *Composition 1961 #1*, *Composition 1961 #2*, *Composition 1961 #3* o.s.v.), vars enda anvisning lyder: ”Draw a straight line and follow it”. Den Pete som det hälsas till är förstås Pete Townshend. På senaste The Who-skivan *Endless Wire* ingår en sång med den oändligt poetiska frasen ”Out on the endless endless endless wire”. Ellen bär efternamnet Fullman och har fått bidra med (den här modifierade) tekniken, som hämtats från hennes Long String Instrument. Alvin, slutligen, är självklart Alvin Lucier, som var nästan först och definitivt bäst med sin *Music on a Long, Thin Wire*, och som har bidragit med själva strängen, vilken härrör från uppförandet av detta verk i Borås 1990. Se där, man skall aldrig slänga något!

Piccolo sinfonia domestica (för våra fyrbenta vänner) är en variant av *Poem for Chairs, Tables, Benches etc.* (1960) – vad annars?

ars liniae rectae (rulla bör man...) (hälsningar till Hans och Svante). När denna version framfördes första gången 1993 blev Hans Berg – sedermera hädangången kulturkuf med såväl musiker-, författar- som konstnårsambitioner – så uppbragt att han skrev en monstruöst lång debattartikel, i vilken han betygade Ny Musik sin kärlek, hävdade att Terry Riley är en mycket bättre minimalist samt filosoferade om konsten att röka en cigarr. Det undras oss fortfarande vad han egentligen ville. Svante, som inte heller han längre finns i de levandes skara, hade för vana att ta ut sin husse,

kulturredaktören Eklund, på en promenad i Borås Tidning varje lördag. Därvid diskuterade de båda livets stora frågor, varvid den ene plägade minska på mängden kroppsvätskor. Vid ett tillfälle träffade sarkasmens strålar även La Monte Young.

Fri såsom fågeln (hälsningar till Ringo och prins Eugen). Egentligen skulle det vara till prins Gustaf, men prins Eugen är ju en så mycket bättre målare. Och Ringo är kung. Här hans inledande slag på virveltrumman i The Beatles *Free as a Bird* – tänk att ett enda trumslag kan innehålla embryot till hela minimalismen.

It better end soon är namnet på en (helt annan) låt från Chicagos *Chicago II*. Chicagos gitarrist Terry Kath – en rå herre som hindrade gruppen från att sjunka ned i senare tiders feel-good-sörja – föll liksom John Lennon för en kula, dock sin egen, dock oavsiktligen. När hustrun bad honom att vara försiktig när han rengjorde sin revolver, försäkrade han henne att ingenting kunde hända. För att föra detta i bevis lyfte han vapnet mot tinningen, sade: "Don't worry, it's not loaded" och tryckte av. End of story. Denna *arabic numeral*-variant är sannolikt den som ligger närmast den typ av klang La Monte Young själv skulle förorda, om än inte i just detta stycke.

Att långsamt borra sig in i klangen nöjer sig med att upprepa det första (och bästa?) ackordet i Peter Hansens *Tunnelmusik* (2000?). Richard Nonas får vara med på ett hörn bara för att han är den skulpturala upprepningens mästare.

Dagen innan Ny Musik skulle ha en porträttkonsert med Jürg Frey, hölls det i samma lokal 50-års-kalas för konstnärinnan Christina Lindeberg. I mitten av rummet stod ett träd i vilket man kunde hänga upp hälsningar till födelsedagsbarnet. Det gjorde Frey. Det var nog inte hans avsikt, men ***for Kicki*** (2003) uruppfördes dagen efter. Stycket kan, om man så önskar, beskrivas som fyra korta *arabic numeral* efter varandra.

In alterloser Zeit (...glückselige solcher Zeit) (hälsningar till Christian) har knyckt en enda klang ur Christian Wolffs och John Ashberys *Hölderlin Marginalia*.

Any time at all är namnet på en (helt annan) låt från The Beatles *A Hard Day's Night*, en låt som för övrigt inleds med ett ensamt slag på virveltrumma... Upphovsman: John Lennon – liksom till den oändligt poetiska frasen "one and one and one is three".

Hver gang är, som La Monte Young skulle ha sagt, self-explanatory – bortsett från Knud.

Trankila hälsningar till Jürg Frey är inledningen av orgelversionen av Freys 35 minuter långa blåsorkesterstycke *tranquille autorité de l'espace* (2003/04) – därefter händer det andra grejer.